

БӨЛІМ: ТЕХНОЛОГИЯ

Жасанды интеллект деген не және ол қалай жұмыс істейді: технологияны түсінудің қысқа әрі нақты жолы

ЖАРИЯЛАНДЫ 30.05.2026	ТІРЕК СӨЗДЕР Жасанды интеллект, Қазақстан, нейрожелі, технология, цифрлық сауат	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/189037/
---------------------------------	---	---

Бір ғана модель бір сәтте автомобильдің сенсорын, смартфон камерасын және ғарыштағы спутник дерегін талдай алады. Кеше бұл ғылыми фантастика сияқты естілсе, бүгін ол күнделікті өнімдердің ішіне кіріп алды.

Жасанды интеллекттің ең қызығы — ол «ойламайды». Ол деректерден үлгі табады. Мәтінді түсінеді, суретті таниды, дыбысты ажыратады. Бірақ мұның бәрі ережеден емес, ықтималдықтан жұмыс істейді. Сол себепті ол кейде таңғалдырады, кейде қателеседі.

НЕ БОЛЫП ЖАТЫР — КОНТЕКСТ

Қазір ЖИ тек чат-бот емес. Ол автокөлікте жүргізушіні ескертеді, чип өндірісінде ақауды көреді, компьютерде код жазады, смартфонда фотоны түзетеді, космоста спутниктік бейнелерді сүзеді. Соңғы жаңалықтарда ең көп айтылғаны — шағын әрі жылдам модельдер. Олар бұлтқа тәуелді болмай, құрылғының өзінде жұмыс істей бастады. Бұл кідірісті азайтты және құпия деректерді жақсырақ қорғайды.

Ол қалай жұмыс істейді

ЖИ-дің өзегі — дерек, модель және есептеу қуаты. Алдымен оған мыңдаған, миллиондаған мысал беріледі. Модель сол мысалдардан заңдылық табады. Кейін жаңа сұраққа жауап бергенде, дайын фактіні іздемейді. Ең ықтимал нәтижені есептейді.

- **Дерек** — үйрететін материал.
- **Модель** — үлгіні ұстайтын «ми».
- **GPU/чип** — есептеуді жылдамдататын қозғалтқыш.

БҰЛ БІЗГЕ (ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРҒА) НЕ БЕРДІ / НЕ БЕРЕДІ

Қазақстанда ЖИ ең алдымен уақыт үнемдейді. Құжат сұрыптау, клиентпен алғашқы байланыс, аударма, сабаққа дайындық — бәрі жылдамдайды. Қазақ тілін танитын сервистер көбейсе, ауыл мен қала арасындағы цифрлық алшақтық та азаяды. Білім саласында ЖИ жеке оқу жоспарын ұсынуға көмектеседі. Бизнес үшін бұл — шығынды қысқарту.

ПАЙДАЛАНУДЫҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ / МЫСАЛДАР

Автокөлікте ЖИ жолақты бақылап, тежелуді алдын ала болжайды. Смартфонда ол бейненің жарығын түзеп, мәтінді дауыспен тереді. Компьютерде код автотолықтыруды береді. Космоста спутник суреттерінен өрт пен мұздың еруін байқайды. Чип зауытында ақаулы пластинаны ерте табады.

КЕМШІЛІКТЕРІ МЕН ҚАТЕРЛЕРІ (ОБЪЕКТИВТІ)

ЖИ сенімді көрінеді, бірақ әрдайым дұрыс емес. Ол жалған ақпарат құрастыра алады. Дерек сапасы нашар болса, нәтиже де бұзылады. Тағы бір мәселе — авторлық құқық және жеке дерек. Егер компаниялар пайдаланушы мәліметін бақылаусыз жинаса, қауіп өседі. Ең әлсіз жері — соқыр сенім.

БОЛАШАҒЫ

Алдағы бағыт айқын: кіші модельдер, жергілікті өңдеу, қазақ тіліне терең бейімдеу. ЖИ телефонда, ноутбукте, көлікте және өндірісте бәрібір бірге өмір сүреді. Ең мықты сценарий — адамды алмастыру емес, адамның жылдамдығын арттыру.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.